

Stiebra: Paganini a Frištenský (DPB)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTRIŽEK Z ČASOPISU

Nová svoboda, Ostrava

10. I. 1980

ze dne

Divadlo Petra Bezruče v Ostravě, nositel vyznamenání Za zásluhy o výstavbu, uvedlo dne 21. prosince 1979 premiéru hry M. Stiebra „Paganini a Frištenský“ v režii Josefa Janíka, na scéně Marty Rozskopfové. Na snímku Vladimíra Dvořáka Bohuslav Čvančara.

Stiebra: Paganini a Frištenský (DPB)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřižků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTRIŽEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

23. I. 1980

ze dne

REALITA A SYMBOL

AK
Až roku po brněnské premiéře hry PAGANINI A FRISŠTENSKÝ, seznámilo Divadlo Petra Bezruče také ostravskou veřejnost už třetí hrou úspěšného dramatika a scenáristy Mírka Stiebra. Otázky svědomí a odpovědnosti ve vztahu jedince ke společnosti, dialektická závislost osobního a historického bytí, hlavní východiska této Stiebrovy hry, proti jejichž závaznosti nelze zcela nic namítat. Méně jednoznačné souly vyvolava však vlastní umělecké zpracování společensky aktuálního metu. Už základní situace, pro níž se autor rozhodl, křivá izolovanost svých hrdinů od světa vystoupil obrazem psychiatrické léčebny, bude zkušenější divákům připadat jako ne zcela přirozená a připomene snad i mistrovská využití obdobného tématu u Dürrenmatta.

Ještě problematičtější je způsoby, jak autor stylizuje postavy hry. Více se totiž upíná k jejich funkčním sociálním, než k jejich charakterům. Uniformita pacientů psychiatrie však zneškodňuje diferenciální typů a zpočátku do značné míry omezuje i jejich dramatické jednání, takže jejich expozice je převážně verbální a téměř celá první polovina hry padne za obětí rozvíjení tématu vypravování. Což není ani dost vzrušující, ani moc zajímavé. Divák jen s pořízemi navazuje kontakt s hrou, těžce se orientuje ve složité kresbě postav a nepomůže mu v tom ani napovídání jejich literárně odvozeného pojmenování (apokryfného ostatně i v titulu). Pozornost se záhy proto především k vnějším konfliktům komplikované symbolizovaných pacientů s pri-

mitivně reálným konkrétním a konfidentem gestapa Janouškem. Divadelnější už je druhá polovina hry, zvláště její úvodní část, hostina alegorizovaná v podobě stáří, z něhož se začne odvíjet záverečné mysterium, v němž kazdy, kdo setrvá uvnitř bláznivce, hyne.

Výtvarně krásná scéna M. Roszkopfové svírá prostor dvěma zdmi, na jejichž dolních částech září bílé plastické objekty jako ohlas vnějšího světa. Organické spojení několika významových rovin, kterého dosáhla výtvarně, nebylo možná vyslovit však hrou samou. Režisér Josef Janík jí sice udělil na rozmezí fantastického a skutečného, na hranici hry a života, ale nestměl už její významové plány v jednotky učit. Zdá se, že hlavní příčinou tkví ve struktuře dramatu samotného.

Postavy se v něm záhy rozdělí na dvě výrazně odlišné skupiny. Přes zkušeně herectví R. Čvančary (Paganini), M. Sovy (Frištenský), A. Tomankové (Libuse), M. Gízka (Toistoj) i J. Odla (Daidalos), se v pozornosti diváka výrazněji prosazují postavy nosy symbolické, zvláště Ctislav Vladimíra Krátkého a Agáta Věry Jančkové, jejichž proměna je reálná, je na scéně zptimovaná, má překvapivé momenty a je nositelkou dramatického napětí alespoň v několika ojedinělých scénách. A pak onen gestapak Janoušek, jehož ztvárnění bylo uloženo O. Pražnerovi. Významové záležitosti postav ostatních, má totiž své kořeny v jejich málo zjevné minulosti nebo v okolnostech mimojevištních. A tento handicap, jež autor inscenátorům uložil, se zdá nepřekonatelný.

Vstup Mírka Stiebra do českého divadelního života byl imponující. Celovečerní prvotinu mu uvedla před čtyřmi lety přední pražská scéna, druhou hru o rok později, pak už divadlo Národní. Mladému autorovi se začala předpovídat slibná umělecká budoucnost. I přes problematičnost hry třetí doufáme, že oprávněně. (8)

122 XII. 1979

ze dne

1 AK Předvánoční nadílka v DPB

Na poslední pátek před vánočními svátky připadla premiéra hry Mirka Stiebra Paganini a Frištenský v ostravském Divadle Petra Bezruče, v režii Josefa Janíka a s výpravou Marty Roszkopfové. Příležitost pro ty, kteří se ani před úspěchou a nervózní závěrečnou etapou před Štědrým dnem nechtěli vzdát návštěvy divadla a setkání jak se známými herci, tak s novou hrou.

Paganini a Frištenský — tak se jmenují dva z hrdinů, kteří tak žijí ve zvláštním světě psychiatrické léčebny jako další pacienti — kněžna Libuše, Daidalos, Dívka. Za vysokou zdí, která obklopuje jejich svět, se v posledních křečích končí válka. Válka, která přes zdánlivou izolaci ústavu ovlivňuje svým způsobem každého z pacientů, stejně jako Doktora či sestru Agátu; spojuje je a přivádí do jejich světa i chlapce Marka a jeho dívku. Přivádí tam i německého důstojníka von Gurnitze a českého konfidenta Janouška. Nenormálnost prostředí koresponduje s nenormální situací okupace, a konkrétní historické okolnosti napomáhají k zobrazení postojů a charakterů lidí v podobně mezních podmínkách. Jde skutečně o bláznů? Nebo mají své důvody, aby hledali útočiště za zdí sanatoria? Jakou hru vlastně hraje primář, pomáhá odboji, nebo si předchází okupanty? Paganini a Frištenský se stávají svědky a postupně i aktéry dramatu posledních dnů války. Podobně jako mladý pár — Marek a Jana — ze světa venku za zdí se musí rychle a jasně rozhodnout, jak se zachovat...

Mirko Stieber, autor hry, figuruje už několik let mezi našimi tzv. mladými nadějnými autory. Pokud jde o divadlo, vedle několika aktovek napsal zatím čtyři hry: v roce 1976 mu poprvé uvedlo pražské Divadlo S. K. Neumanna Soukromou věc, o rok později Národní divadlo Poslední prázdniny. Hru pro mládež Holubník uvede v novém roce Československá te-

levize. Stieber se k divadelní tvorbě dostal trošku obloukem: nejdříve začal psát — povídky; následovaly pokusy pro rozhlas. A když si dodělal večerní gymnázium, rozhodl se pro film a televizi a na pražské FAMU vystudoval obor scenáristiky a dramaturgie. Určitou dobu pracoval jako scenárista Filmového studia Barrandov; mezitím měly svou televizní premiéru jeho aktovky Báječní milenci potřebují čas a Československá televize v Ostravě natočila jeho malou komedii Svědek. Nyní, ve svých třiceti čtyřech letech, z barrandovského studia odešel a rozhodl se přece jen psát hlavně pro divadlo, které jej zajímá svou živostí a pružností, bezprostředností kontaktu s di-

vákem. Domnívá se, že lidé nadále potřebují magičnost divadla, které by jim mělo pomáhat orientovat se ve světě a vracet se k poněkud zatsutým stránkám i vlastní osobnosti.

▲ Z GENERÁLKY hry M. Stiebra „Paganini a Frištenský“, kterou uvádí Divadlo Petra Bezruče. Na snímku Vladimír Dvořák — Bohuslav Čvančara jako Paganini a Milan Sova jako Frištenský.

Návštěvníci, kteří se rozhodli věnovat večer v pátek 21. prosince nebo v sobotu 22. prosince malému úniku do světa divadla, zhlédli v inscenaci Paganini a Frištenský v Divadle Petra Bezruče v titulních rolích Bohuslava Čvančara a Milana Sova. Dále hrají Kostas Zerdalolu, Ivana Kaslová, Věra Janků, Arnošt Borovec, Miloslav Čížek, Alena Tománková, Jaromíra Mílová j. h. Vladimír Krátký, Otakar Prajzner a Jan Odl. **ALENA BERÁNKOVÁ**

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřížků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

20. XII. 1979

ze dne

■ Zitra uvede DPB premiéru hry Mirka Stiebera *Dagobert a Frištenský*. (paš)

Stieber: Paganini (DPB)

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA
odbor výstřížků
Praha 2-Vyšehrad, K rotundě 8/82 - tel. 29 73 78

VÝSTŘÍZEK Z ČASOPISU

Ostravský večerník

17. XII. 1979

ze dne

~~Paganini a Frištenský~~

Tak zní název divadelní hry, kterou napsal Mirko Stieber. Inscenaci uvede 21. prosince Divadlo Petra Bermane jako svou poslední premiéru letošního roku. V režii Josefa Janíka uvidíme mj. Bohuslava Čvančaru, Milana Sovu, Ivanu Kaslovou, Věru Janků a další herce. Výprava je dílem Marty Roszkopřové a na hudební spolupráci se podílí Jan Tomšíček.

(uhl)